

PONEDELJAK, 04 JUL 2011.godine

ZORAN DAŠIĆ DAŠA, KANTAUTOR KULTNE GRUPE "LEGENDE"

MISIJA OČUVANJA SRPSKE PESME I ZVUKA

Kao znameniti Srbin sa grupom „Legende“ uvršten je u luksuznu američku monografiju „Srbija: lica i mesta“

Vođa kulture grupe „Legende“ i muzički urednik RTS-a Zoran Dašić je tokom 25 godina karijere sa bendom srpskoj javnosti podario najromantičnije pesme, koje su vremenom poprimile oblike pravog evergrina. Ujedno se borio i za očuvanje tradicionalnog zvuka izvodeći narodne pesme na 1.400 koncerata. Kao znameniti Srbin uvršten je u američku knjigu u vidu luksuzne monografije „Srbija: lica i mesta“ („Serbia: Faces & Places“).

„Bio sam iznenađen kada mi se autor Val Rajić obratio i rekao da hoće ‘Legende’ da uvrsti u knjigu koju priprema za američko tržište, a kojom želi da pokaže kakvu je zemlju i naciju bombardovao NATO.“

Cilj mu je bio da se stranci dobro informišu o narodu koji je ocrnjen u medijima, i Srbiji čija je realna slika sakrivena u javnosti. U knjizi su pored nas i mnoge ličnosti raznih profila i poziva, poput Novaka Đokovića, Laze Ristovskog, Nikole Tesle, porodice prestolonaslednika Aleksandra Karađorđevića, ali i svetske ličnosti koje su posetile našu domovinu kako bi se videlo da nismo divljaci.

Tu su i mnoga značajna zdanja i spomenici, muzeji, dvorovi, manastiri u kojima se freske iz 12. i 13. veka smatraju svetskim blagom, potom istorija. Val je prokomentarisao da je Srbija najbolje čuvana tajna na Balkanu.

Profesionalni fotograf, Amerikanac Bil Dorič, godinu dana je putovao po našoj zemlji i pravio profi snimke“, priča u razgovoru za „Akter“ Zoran Dašić.

Napominje da je princ Karađorđević bio oduševljen ovim obimnim i luksuznim izdanjem, koje na skoro 300 strana obiluje stotinama fotografija i tekstovima na kojima se vide i prirodna bogatstva Srbije.

Grupa „Legende“ uvrštena je u famoznu knjigu jer su kvalitetnom i autentičnom muzikom, obojenom srpskim starim, autentičnim melosom, negovali korene svoga naroda.

Dašić kao kompozitor i muzički urednik nacionalne televizijske kuće ističe da srpska pesma ne sme da nestane kako bi bili konkurentni u svetu svojim posebnim izrazom, ali i zbog generacija koje dolaze.

„Moralna dužnost svakog pravog umetnika jeste da neguje tradicionalnu pesmu. Došli smo u situaciju da publika ne reaguje kad neki naš umetnik dobro izvede, na primer, biser srpske muzike ‘Hajde, Jano’, a oduševi se kad istu tu pesmu otpeva neki stranac. Upravo to pokazuje našu slabost prema očuvanju tradicije. Izgubilo se osećanje pripadnosti. Bojim se da će za 30 godina da nestane naša muzika.

RTS ipak neguje taj zvuk, a ostali mediji obiluju vestima o američkim i engleskim kič muzičarima, a izuzetno retko o onim sjajnim širom planete i o pravoj srpskoj pesmi koja je neprocenjivo bogatstvo.

Album ‘Reka pravoslavlja’ svojevremeno smo snimili ne zato što smo verski fanatici, već zbog osećaja da je naša dužnost da održimo duhovnu muziku. Zar mi treba da se osećamo kao Englezi ili neki imaginarni Evropljani?! ‘Legende’ se trude da obnove stubove i temelje koji su prilično razrovani, a mnogi koji bi trebalo to da čine ništa ne preduzimaju.

Pouzdamo znam da su vrsni svetski umetnici koji su dolazili u Beograd odnosili diskove sa pravom srpskom muzikom, kolima i folklorom. Bili su oduševljeni zvukom i našom muzikom, a tokom života i putovanja po svetu otkrivali su i istraživali razne stilove“, priča Dašić.

TEŽINA KNJIŽEVNE I KRALJEVSKE REČI

Po oceni ovog kompozitora, poslednjih desetak godina na srpskoj muzičkoj sceni prisutan je banalan tekst, koji srlja ispod svake granice kiča.

„U okeanu pesama uglavnom je prisutna lako pamtljiva rečenica i nekoliko reči koje se ponavljaju. Ne kažem da pesma treba da bude slatkorečiva, posle čijeg izvođenja se u žargonu kaže mlaka voda jer ne izazove emocije. Danas su pesme takve da slušalac neretko nakon poslednjeg takta ne može da se seti reči, prepriča i analizira tekst, bar u jednoj rečenici.

Pošto se i moji sinovi bave muzikom, pa kad slučajno otkriju neku pesmu i glas na internetu, pozovu me da čujem i ja se oduševim. Zbog lepote i šarenolikosti raznih muzičkih pravaca protivnik sam svetske globalizacije u bilo kom obliku, ne samo kada je muzika u pitanju. Smatram da uniformisanje i kloniranje vodi ka ubijanju umetnosti, a da pri tom razmena dobrih stvari koje nastaju na raznim punktovima planete daje bogatstvo i lepotu celoj priči.

Idem u Španiju da bih slušao koplju, u Grčku da uživam u buzukiju, ali se nažalost svuda sve više čuje engleska, neka moderna, ali loša muzika. To ničemu ne vodi, postajemo kao roboti, nema tu kreativnosti. Zbog toga sam se posle rok muzike opredelio za 'Legende' i ovaj zvuk", priča Dašić.

Iako voli i može da svira u mnogo stilova, tome se ne posvećuje mnogo, jer zvuk, na primer, Irske ili Škotske nije u našem genetskom kodu.

„Zamislite kako bi reagovao neki Amerikanac, koji se iole razume u muziku, kada čuje bluz na srpski način i neke šund novotarije, a kako na našu tradicionalnu pesmu. Uočio bi dobar sklop tonova, iseckane ritmove, dobru strukturu pesme. Pravi umetnik želi da čuje izvorni zvuk dalekih zemalja, a ne nešto što već ima u svojoj zemlji“, objašnjava Dašić.

On veruje da su „Legende“ zahvaljujući dobrim pesmama i koncertima uspele da opstanu na tržištu i da ih u poslednje vreme otkriva publika iz mnogih krajeva bivše SFRJ u kojima nisu bili zbog raznih blokada.

Ovih dana sa albumom „Antologija 3“, u izdanju sarajevske kuće „Hayat“, zvanično ulaze na diskografsko tržište BiH, koja ima punkt i u Sloveniji i Hrvatskoj. Reč je o kompilaciji pesama sa uvek aktuelnih albuma „Antologija 1“ i „Antologija 2“, i novog CD-a „Sjaj od plamena“.

„Dvanaest pesama, koje po našem utisku za sada najbolje prolaze na tim teritorijama, ponovo smo snimili u novim aranžmanima. Sada pesme od pre 15 godina zahvaljujući iskustvu i tehnici, koja je veoma napredovala, zvuče mnogo bolje. Nismo mnogo odstupili od prvih verzija, samo što ih sada dosta zrelije donosimo. Pošto su pesme dobre i traju, otvorili smo mogućnost i za drugi 'best of', otkriva Dašić.

Ističe da ih publika reakcijama na koncertima motiviše da nastave iskreno i časno da se bave muzikom. „Očigledno im se sviđaju naše pesme, ali često treba i nekoliko godina da ih prihvate. U praksi se pokazalo da mi ne stvaramo 'hitove', već evergrin. Kad se u klasičnoj analizi pogleda šta je hit, a šta evergrin, može se uočiti da nemamo nijednu pesmu koja se u roku od nekoliko dana do besvesti zavrtela i posle potpuno zaboravila.

Hitovi zapravo najčešće nestaju posle jedne sezone, a dobre pesme traju godinama, i zauvek ostaju. Srećan je onaj umetnik čije pesme tek posle nekoliko godina dožive najlepše trenutke. Kratkotrajni hitovi ne bi bili interesantni publici koja nas otkrije posle deset godina, ali ni generacijama koje će tek doći“, objašnjava Dašić.

Reči u njegovim pesmama, u koje stane cela poučna priča, melem su za dušu, a na pitanje kako uspeva da napiše tako romantične stihove i odakle dobija inspiraciju, odgovara da je potrebno više stvari, a jedna od njih je večno nadograđivanje kroz čitanje i obrazovanje.

„Pored lepih reči u stihovima, pesma mora da nosi poruku i da u nju stane mini-film. Uspešna je ako nešto kaže, kad se slušalac zamisli dok je sluša i ne ostane ravnodušan nakon poslednjih taktova. Prirodno je da se svako, u zavisnosti od svojih ličnih i ljubavnih osećanja, koje uglavnom sudbonosno nikog ne zaobilaze, može pronaći u tekstu, strofi ili bar stihu“, kaže Dašić koji je pravi književni fanatik.

Čitanje mu nije samo beg od surove stvarnosti, već i mogućnost da u rečima na papiru lako izrazi naboj osećanja u trenutku inspiracije. Kako otkriva, dobro sluša pametne sagovornike, jer gaji kult lepog pričanja i slušanja, ali takvih sagovornika je danas sve manje.

„Zapravo, ne delim ljude na dobre i zle, već na one koji lepo i ružno pričaju. U stanju sam da se u mislima vraćam pet puta na jednu rečenicu koju neko izgovori. To mi je ponekad poput čitanja. Uživao sam satima u kafanskom druženju sa Momom Kaporom, Branom Crnčevićem, Sinišom Kovačevićem“, priča Dašić, koji je zahvaljujući pesmama stekao reputaciju „kralja reči i stihova“.

POHVALE I KRITIKE

„Oni koji ne vole ‘Legende’ zlonamerno kažu da smo mi melanholicisti koji uvek izvode istu pesmu. Tako mogu da prokomentarišu samo neznalice koji ne vide da je kod nas zastupljeno više žanrova, od klasične pop muzike do pesama koje zvuče izvorno.“

Na koncertima u ‘Sava centru’ dve trećine sale skače i peva u glas, a takvom atmosferom retko ko može da se pohvali, posebno u toj dvorani. Znači, sve je stvar aranžmana. U ovom poslu najteže je biti autentičan, pa kad to postignete važno je da ste takvi i da ne odstupate od stila. Možda zbog toga pesme jesu slične, ali ostajemo originalni. Nismo kao milion drugih smešnih klonova koji traju par godina i nestanu, ili se pojavljuju samo na televiziji i ne održavaju koncerte, već ih ima tu i tamo na nekom gostovanju, nekakvoj kafani“, priča Dašić.

Ističe da „Legende“ jesu veće pristalice nastupa u koncertnoj dvorani sa dobrom akustikom, ali i da odlično zvuče i u drugim prostorima poput sportskih hala i na otvorenom.

„To smo pokazali prošle godine na Beer festu na Ušću gde je publika skakala i pevala kao na rok koncertu. Neki kažu: ‘Vi zarađujete mnogo para, održali ste 47 koncerata u Sava centru’, a 80 odsto novca maltene je otišlo na troškove da bi sve zvučalo i izgledalo dobro“, nastavlja Dašić.

Priseća se kako im je nakon jednog koncerta u filharmoniji u Ohaju prišao njen direktor i strasno se zahvalio na čarobnoj muzici Srbije.

„Čovek koji je jedan od najvećih dirigentskih imena na svetu došao je da nam se pokloni i zahvali na muzici. Nije on pao u trans zbog našeg sviranja, jer sigurno u svojoj izuzetno i tako prestižnoj filharmoniji ima mnogo bolje svirače od nas, već zbog muzike koju smo izveli. Na repertoaru smo pored naših pesama sa srpskim zvukom imali i tradicionalne“, ističe Dašić.

I pored svih uspeha i pohvala muzičkih znalaca, kaže da ih nema u 80 odsto medija.

„Ne znam kako to neki muzički urednici odlučuju šta će i koga puštati na radio stanicama. Kategorizuju nas po imenu, a ne po zvuku, pa tako oni koji puštaju narodnjake kažu da smo zabavnjaci i obrnuto. Kad pitam nekog urednika koji pušta zabavnu muziku zašto ne pušta i naš pop duet ‘Najlepša greška’ sa Željkom Samardžićem, a emituje njegove pesme od kojih su mnoge sa manje pop elemenata, samo slegne ramenima. Očigledno da postoji neka ili čudna selekcija ili nešto treće. Po tim aršinima sutra da svetski operiski pevač snimi rok pesmu oni bi je po inerciji, a ne po sluhu svrstali u operu“, objašnjava Dašić.

Na pitanje zašto ih retko ima i u novinama, odgovara da misli da njihov rad nije dovoljno interesantan medijima iz više razloga, prvo su tračevi i neke čudne priče, komentarisanje “Velikog brata”, mode, skandala...

„Mi nismo deo toga. Smešno mi je kad se mnoge kolege mesecima pojavljuju po emisijama i najavljuju koncert u ‘Sava centru’, i opet ne napune dvoranu. Možda je greška što ne radimo više na marketingu, a ne znam ni kako bi i kada stigli time da se bavimo, naša je pesma i publika“, konstatuje Dašić.

Čitanje mu nije samo beg od surove stvarnosti, već i mogućnost da u rečima na papiru lako izrazi naboje osećanja u trenutku inspiracije

NIJE SVE NA PRODAJU

Kad su „Legende“ s trećim i četvrtim albumima „Iz dnevnika“ i „Sve najlepše“ iz 1995. i 1996. godine napravili pravi bum sa pesmama „Slutnja“, „Uspomene“, „Ne pitaj“, „Četrdesete“, „Zbog tebe“, „Ne veruj“, mnoge kolege su uporno tražile da im Dašić piše pesme.

„To govori da je uvek postojala potražnja za dobrim pesmama. Nikad mi se nije sviđao čin prodaje i plaćanja pesama, a posebno što godišnje malo napišem. Kad nisam zadovoljan prvom strofom bacim je i pišem ispočetka, a mogao sam to i te kako da iskoristim, da završim tekst i prodam, ali nisam hteo. Možda to nije dobro, ali je tako. Osim toga, stvorio sam grupu ‘Legende’ i na neki način krunisao muzičku karijeru, pa mi je bezveze da najbolje pesme nekom prodam, a mi da izvodimo ono što ostane. Time bi se izdala priča stvaranja onoga što se zove grupa ‘Legende’. Uostalom, nikada me nije mnogo interesovala ta materijalna strana, a ako jednog dana u ovoj zemlji doživimo autorska prava onda će biti nadoknađeno i to. Prodaja pesama mi i onako ne bi rešila životna pitanja“, kaže Daša.
